

Dorpsplan Dedemsvaart

Dorpsplan Dedemsvaart

Plaatselijk Belang Dedemsvaart (PBD) zet zich in voor Dedemsvaart. Ruim 1200 dorpsgenoten ondersteunen die inzet met een lidmaatschap. Naast PBD zijn er andere platforms, die de levendigheid van ons dorp hoog in het vaandel voeren. Ze bewegen zich vaak op deelterreinen: de Historische Vereniging Avereest (HVA), de Industrie Kring Avereest (IKA), de Dedemsvaartse Middenstand Centrale (DMC), Promotie Stichting Dedemsvaart (PSD), etc. Daarnaast kent ons dorp ook tal van stichtingen en verenigingen met activiteiten op het gebied van sport, cultuur, educatie, welzijn, promotie van het dorp en dergelijke.

In de zomer van 2016 besloten HVA en PBD in gesprek te gaan met de lokale politiek. Kernthema: wat leeft er binnen Dedemsvaart en waarvoor zou de politiek zich hard kunnen maken? Na boeiend beraad in de Gashouder trokken politiek en plaatselijke organisaties een paar heldere conclusies: overleg is zinvol, het is verstandig om de krachten te bundelen en - misschien nog wel het meest interessant - laten we een lijst maken van zaken, waar je samen écht de schouders onder wilt zetten.

Resultaat is dit Dorpsplan Dedemsvaart 2019 en Verder. Voor alle helderheid: het is een flexibele visie op de ontwikkeling van ons dorp in komende jaren.

**DE
WERKELIJKHEID
BEWEEGT EN
VERANDERT
VOORTDUREND**

3

Een document dat richting kan geven aan de inzet van politiek, aan maatschappelijke organisaties en met name ook aan inwoners. Het is een bonte bundeling van wensen, initiatieven en denkrichtingen. Sommige nog in de fase van proefballon of wens, andere concreet en morgen te realiseren. In plaats van een wensenlijst voor de politiek is het vooral ook een doe-, denk- en actieplan. Eentje waarin inwoners, organisaties en politiek schouder aan schouder optrekken, ieder vanuit de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden.

De deelplannen hebben ruimschoots draagvlak binnen onze dorpsgemeenschap. De inwoners van Dedemsvaart legden hun wensen, ergernissen en voornemens graag aan ons voor: wij denken dat onze aanpak een goed beeld heeft opgeleverd van wat er leeft. Maar bescheidenheid is uiteraard op z'n plaats. We blijven niet alleen nu, maar ook in de toekomst praten met onze medebewoners. Omdat de dorpse werkelijkheid nu eenmaal beweegt, verandert, en divers is en veelkleurig.

In de aanloop naar dit Dorpsplan trok PBD op met een aantal lokale koepels: HVA, IKA, PSD en DMC. Bij de overlegsessies schoven sleutelfiguren uit het dorp aan, waaronder vertegenwoordigers van de Gashouder (cultuur) en SVD (voetbal). We spraken over het karakter van ons dorp, waar we ons sterk

voor moeten maken, en welke plannen er links en rechts wellicht zijn. Ook was er een speciale avond voor stakeholders: ruim 30 vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties dachten met ons mee, droegen suggesties aan, leverden kritiek en uitten plannen. Deze gesprekken leidden tot een eerste inventarisatie/beschrijving in de vorm van 'De Stellingen staan! 11 redenen om Vaort te maken'.

Opzet was een indruk te geven van wat er leeft in ons dorp, en deze Stellingen te overhandigen aan de lokale politiek, vlak voor de meest recente gemeenteraadsverkiezing. In de ledenvergadering van Plaatselijk Belang Dedemsvaart kwamen de stellingen natuurlijk ook op tafel en werd er zelfs nog méér 'opgehaald' van wat er in de gemeenschap leeft.

De uitkomst van die brede zoektocht ligt voor u. Aan de hand van dit Dorpsplan geven wij graag richting aan onze gemeenschappelijke inzet: een

**EEN PLEK WAAR
IEDEREEN ZICH
THUIS VOELT**

4

mooi en vitaal dorp waar iedereen zich thuis voelt, gezien weet en betrokken voelt. Het is een werk- en doeplan. Iets uitgebreider dan de eerder genoemde stellingen, omdat meer context meer helderheid geeft: wat zijn feiten en wat zijn fabels, wat willen we concreet en - soms ook - welke richting willen we inslaan? Het is ook een uitnodiging om mee te denken, mee te bewegen en mee te ontwikkelen. En waar nodig gas te geven of juist af te remmen.

Wij zijn buitengewoon dank verschuldigd aan Heidi Mensink-Vrieling en Carola Schröder van Bureau Stimuland te Vilsteren: zij wezen ons de weg bij het uitdenken van het proces en de uitvoering van de gesprekken. Verder ook aan Wouter en Marijke de Vries, voor hun ondersteuning bij het schrijven en de vormgeving. Tenslotte zijn wij de Provincie Overijssel erkentelijk voor haar financiële bijdrage.

1. Lokale democratie en zeggenschap

Eén van de Stellingen was: *Meer zeggenschap in ons dorp, over ons dorp en met ons dorp!* Die stelling staat wat ons betreft nog als een huis. Wat willen wij nu graag concreet op dit terrein?

1. Wij vragen van de politiek een beleid waarin over de hele breedte duidelijk is, dat de gemeente Hardenberg 29 dorpsgemeenschappen telt, elk met hun eigen kleur en bijzonderheden. Simpel gesteld: het leven speelt zich af in de dorpen, niet slechts in het gemeentehuis of de kern-Hardenberg. Het uitgangspunt van gemeentepolitiek en beleid moet dan ook zijn: centraal wat moet, decentraal wat kan.
2. Er dient een soepele communicatie te zijn tussen het gemeentebestuur en de Plaatselijke Belangen over de taken en verantwoordelijkheden bij de uitvoering van het beleid. Dat geldt ook voor de andere koepels, op de terreinen waarop zij zich bewegen.
3. Wij bepleiten experimenteerruimte voor het doorvoeren van lokale democratie en zeggenschap. Zo zou PBD, in overleg met gemeentebestuur, nieuwe vormen van zeggenschap kunnen creëren. Sturen wij bijvoorbeeld aan op een dorpsraad, waarin inwoners, koepels en maatschappelijke organisaties samenwerken?

Moeten we inzetten op digitale raadpleging van inwoners? Is het handig een inwonerspanel in het leven te roepen, voor richtinggevende adviezen rond bepaalde thema's? Of een jeugdraad in te stellen en het onderwijs daar nauw bij te betrekken? Is het slim om meer buurtgericht te werken en zo ja, hoe dan?

4. Bij het maken van andere afspraken over de betrokkenheid van inwoners bij beleid, gaat het ook over verdeling en beheer van budgetten, over taken en verantwoordelijkheden en zeker ook over de wijze waarop we dit qua menskracht organiseren: kwantitatief (willen mensen zich

**GELUKKIG ZIJN ER
MENSEN DIE ZELF
DE HANDEN UIT DE
MOUWEN STEKEN**

inzetten) en kwalitatief (kunnen mensen dit in termen van tijd, kennis, etc.).

5. Een betere samenhang bij het ondersteunen van initiatieven van inwoners. Gelukkig zijn er mensen die zélf het initiatief nemen wanneer zij vinden dat iets verbeterd, vernieuwd of ontwikkeld moet worden. Hoe kunnen we dit versterken/aanjagen/verbeteren? Kortom: hoe faciliteren we initiatieven en hoe zoeken we daarin de samenhang?
6. Er zijn inwoners die vinden dat raadsleden hen vertegenwoordigen: zij zijn hun stem... Pas op met decentraliseren, zeker als er geen mandaat of budget is.

2. Sport, recreatie & cultuur

Dedemsvaart leeft volop als het gaat om verenigingen. Belangrijk is dat het verenigingsleven de ruimte - en de kans - krijgt om zich verder te ontwikkelen. Dat versterkt de verbondenheid, de gezondheid en de leefbaarheid binnen het dorp. Zinvol in dat verband is dat het sportpark in handen komt van de betrokken verenigingen. Probleem is dat de gebouwen (kleedkamers & kantines) niet toekomstbestendig zijn. Een investering in het sportpark is daarom gewenst. Hiervoor zijn plannen in ontwikkeling.

De gedeelde ideeën:

- Gemeente en verenigingen investeren gezamenlijk in een nieuw en duurzaam kleedkamer- en kantinecomplex
- Is sportpark de Boekweit nog wel de beste locatie voor sportbeoefening in Dedemsvaart?
- Combineer en koppel het sportcomplex met de zuidzijde van het Kotermeer, waarbij de kantine de horeca kan ondersteunen
- Verbreding van de sportmogelijkheden door het creëren van een hockeyveld
- Koppel sport en verenigingen aan één veelzijdig, multifunctioneel park
- Een functioneel pand kan ook onderdak bieden aan festiviteiten voor de jeugd

3. Winkelen en verblijven in Dedemsvaart

Het centrum van Dedemsvaart is het visitekaartje van het dorp. Het biedt een podium voor verbinding tussen organisaties, bewoners, bedrijven en verenigingen. Het is de plek waar mensen uit (de omgeving van) Dedemsvaart hun aankopen doen, elkaar ontmoeten, uitgaan en zich vermaken. Er is een actieplan om het centrum van Dedemsvaart te optimaliseren.

https://www.hardenberg.nl/fileadmin/documenten/Nieuws/Actieplan_centrum_Dedemsvaart.pdf

De acht punten van dat actieplan:

1. Toewerken naar een compact kernwinkelgebied
2. Visie ontwikkelen op de toekomst van de Marktstraat
3. Nieuwe invulling geven aan leegstaande panden
4. Kansen bieden voor en aantrekken van nieuw ondernemerschap
5. Vergroten centrumbeleving vanuit de goede basis 'schoon, heel en veilig'
6. Voldoende parkeergelegenheid en garanderen van bereikbaarheid
7. Inrichten van een toekomstbestendige centrumorganisatie
8. Zorgen voor een doelgerichte marketing voor en positionering van het centrum

**VOLDOENDE
RUIJTE OM TE
PARKEREN**

Bij het meedenken tijdens de sessies kwamen veel aansluitende ideeën op tafel. Dit zijn er een paar van:

- Vastgoed zoveel mogelijk in handen van bewoners van het dorp
- Inspelen op trends en ontwikkelingen zodat we als dorpsgemeenschap sneller kunnen bijstellen
- Geef jeugd de kans om te ondernemen, met start ups en pop-up stores
- Breng de regels van Shared Space vaker en beter onder de aandacht
- Stimuleer eigenaren om oude of historische panden in oude staat terug te brengen (zoals bijv. de juwelier en het vroegere onderdak van Advocaat Van Dijk)
- Creëer een centraal horecagedeelte/terras in Dedemsvaart

4. Hoe houden wij Dedemsvaart aantrekkelijk?

Dedemsvaart ligt middenin het Vechtdal, sluit deels aan op het Reestdal, en weet de A28 naar Zwolle en de A34 richting Duitsland op een steenworp afstand. Als inwoners kijken we vooral kritisch om ons heen, maar nieuwe inwoners zijn vaak positief verrast over de vele voorzieningen. Onze sessies leverden tal van ideeën op om het dorp aantrekkelijk te houden en verder te versterken.

Cultuur

- Zorg voor een eerlijke, evenwichtige, transparante en heldere verdeling van subsidie voor cultuur en evenementen in de gemeente Hardenberg
- Maak trouwen in Dedemsvaart weer (financieel) aantrekkelijk
- Stimuleer nieuwe, culturele evenementen en activiteiten voor o.a. de jeugd
- Zet de schoonheden van het dorp beter op de kaart (Kalkovens, Tuinen van Mien Ruys, de Vervenershuisen, Landbouw Museum)

Recreatie

Dedemsvaart kreeg vorm door ontginning van de grond en vervoer van de gewonnen turf. Helaas ligt het kanaal de Dedemsvaart nog maar deels open. Echter, de contouren van een plan worden zichtbaar voor een nieuwe vaarroute naar het dorp, het liefst aansluitend op andere vaarwegen. Dedemsvaart wint daardoor aan kracht en aantrekkelijkheid met het oog op toerisme. Verder bleek uit onze sessies dat er aandacht moet blijven voor het ontwikkelen van wandel- en fietspaden en dat die goed moeten aansluiten op de paden in de omliggende gemeenten/provincie.

Entrees dorp

Opvallend vaak kwam het gebrek aan een eenduidige, aantrekkelijke uitstraling van de entrees van Dedemsvaart ter tafel. Daarbovenop is er veel onrust omtrent de belangrijkste daarvan: het Mercatorterrein. Er is nu een plan dat de uitstraling beslist een stevige impuls geeft, en waarin de HVA de ruimte krijgt om aan de Oostzijde het een en ander in te richten. Er is evenwel besloten dat de financiële drager van dit plan niet welkom is op het terrein. En die beslissing zet het hele plan op losse schroeven.

**AANTREKKELIJKE
UITSTRALING VAN
DE ENTREE**

7

Daarover zijn er meerdere gedachten:

- Laat het Mercatorplan zoals het nu is (weiland)
- Realiseer het Mercatorplan: hierdoor ontstaat ook de mogelijkheid tot een goede ontsluiting van nabije scholen en kinderopvang. Maak een parkachtige omgeving, tot aan de rotonde van Julianastraat/Langewijk. Creëer een goede entree, aansluitend op het HVA-terrein.
- Verbeter de omgeving rond de rotonde Julianastraat/Langewijk
- Er bestaat angst voor een rommelige en volledig bebouwde uitstraling: liever geen inrichting als ABC-bestemming (Auto-Boot-Caravan)

Duurzaamheid

Met het oog op de toekomstbestendigheid vormt duurzaamheid in het dorpsplan een belangrijk thema. De actuele discussie over de energietransitie leeft hier momenteel onvoldoende. Samen met de buurt Ommerkanaal dacht PBD actief mee in de realisatie van het windmolenpark ten Zuiden van ons dorp.

Voor nieuwe projecten is het belangrijk dat wij gaan nadenken over de verdere invulling van duurzaamheid. Als Plaatselijk Belang zien wij graag dat gemeente/overheid het thema meer onder de aandacht brengt, en dat initiatiefnemers op dat terrein

actieve ondersteuning krijgen. Wel denken wij dat we moeten streven naar projecten die draagvlak hebben in de betrokken buurten en dat de mogelijkheid bestaat om er als bewoners in te participeren. Een samenwerking met de IKA - die veel vierkante meters beschikbaar heeft als het gaat om daken van industriegebouwen - verdient dan ook alle aandacht.

5. Leefbaarheid, werkgelegenheid en vitaliteit van Dedemsvaart

Volgens de voorspellingen krijgt Dedemsvaart tussen 2030 en 2040 te maken met krimp. Die pakt beslist negatief uit voor de voorzieningen die het dorp nu zo aantrekkelijk maken. Met gerichte investeringen in wonen, werkgelegenheid, onderwijs en wegen kunnen wij de krimp in elk geval uitstellen, en wellicht zelfs voorkomen.

Wonen

De aantrekkingskracht van het dorp hangt voor een groot deel af van de nieuwbouw van woningen. Tot nu toe is er vooral geïnvesteerd in bouw aan de dorpsrand. Om de kern van het dorp vitaal te houden moeten we kijken of bestaande wijken toekomstbestendig zijn. Zo zijn er een paar locaties die met het oog daarop een betere bestemming kunnen krijgen.

Bewoners gaven aan:

- Bouw vooral aan de hand van vraag en behoefte vanuit doelgroepen als starters, lage inkomens, kopers, ouderen, jongeren, mensen met een beperking, etc.
- Bouw ook in de kern van het dorp en op plaatsen van leegstaande panden, en haal (productie) bedrijven uit de kern
- Panden met een eigen, historische uitstraling zijn belangrijk om te behouden, omdat die het dorp extra sfeer en inhoud geven
- Convenant wonen met de gemeente Hardenberg benutten om stappen vooruit te zetten

**RUIMTE EN
VRIJHEID
VOOR GROEI**

Werkgelegenheid

Dedemsvaart kent een fiks aantal mooie, grote bedrijven die veel werkgelegenheid brengen, terwijl Dedemsvaarters bekend staan om hun ijver en betrokkenheid. Momenteel is er een groeiende vraag naar nieuwe medewerkers. Om deze ondernemingen gezond te houden moeten we manieren vinden om met name jongeren over te halen hier te blijven, dan wel hier naartoe te komen. Daarnaast is het essentieel dat deze (nieuwe) werknemers in hun directe werkomgeving prettig kunnen wonen en leven.

Om dit te realiseren kwamen deze aanbevelingen tevoorschijn:

- Wil je werknemers aantrekken, zorg dan voor goede woningen en voorzieningen
- Ondernemingen moeten meer ruimte en vrijheid krijgen om groei, bedrijvigheid en werk naar een hoger niveau te tillen
- Ondersteun startende bedrijven en stimuleer innovatie
- Stem opleiding en werk beter op elkaar af, en investeer in leer/werktrajecten

Onderwijs

Naast verschillende basisscholen zijn er in ons dorp ook twee scholen in het voortgezet onderwijs.

Leerlingen krijgen onderwijs in meerdere richtingen en op diverse niveaus. Voor het toekomstbestendig maken van deze voorzieningen werden onder meer de volgende suggesties aangedragen:

- Zorg voor een breed opleidingsaanbod als het gaat om voorgezet onderwijs, en werk samen binnen de hele gemeente
- Koppel leren en werken aan de behoefte van bedrijven uit de omgeving
- Bundel de krachten voor een betere toekomst van basisonderwijs
- Loop voorop bij innovatie en trends
- Investeer in preventie en gezondheid

Wegen

Een goede infrastructuur is doorslaggevend. Zowel (nieuwe) bewoners als ondernemers beslissen (mede) op basis daarvan of ze al dan niet naar Dedemsvaart komen, of er blijven. De laatste jaren is er bar weinig geïnvesteerd in een goede bereikbaarheid van het noordelijk deel van de gemeente Hardenberg (N377 en N36). Het is echter van doorslaggevend belang, en binnen het dorp wordt hier als volgt over gedacht:

- De N377 niet afwaarderen naar 80-kilometerweg (karrespoor)

- Dedemsvaart verbinden met de N36 (zuidelijke ontsluiting van Dedemsvaart)
- Aandacht voor onveilige situaties: Op de N377
- Oversteek Sluis 7 naar Drogteropslagen (Het Ongeluk)
- Kruising De Pol/N377
- Aansluiting rotonde Industrieweg/N377 met de parallelweg voor langzaam verkeer
- Katingerveld-viaduct en op-/afrit N377 met N48

Binnen de bebouwde kom

- Kruising Magnolia met Moerheimstraat en Langewijk

EEN
GOEDE
INFRASTRUCTUUR

9

- Bekendheid met Shared Space
- Aansluiting op wandel- en fietsverbindingen met dorpen in de hele regio
- Aandacht voor voldoende verlichting
- Meer aandacht voor onderhoud, groen en toegankelijkheid voor mensen met een beperking

6. Sociale voorzieningen en leefbaarheid jeugd

‘De jeugd heeft de toekomst’, uiteraard ook in Dedemsvaart. Het gezegde kwam regelmatig voorbij tijdens onze bijeenkomsten. Het is belangrijk om jongeren aandacht te geven, voldoende activiteiten voor hen te organiseren, en om hun betrokkenheid te stimuleren. Denk je met een goed gevoel terug aan het dorp waar je je jeugd doorbracht, dan is de kans groot dat je er blijft, of daar terugkeert na je studie. Ook in dat verband wegen welbevinden en leefbaarheid zwaar met het oog op de toekomst van Dedemsvaart.

Dus:

- Stimuleer jongeren om eigen activiteiten te organiseren
- Meer ondersteuning voor het goede werk van jongerenwerkers
- Bied de jeugd de ruimte en mogelijkheden om uit te gaan (festivals, teenage-party’s)

Vrijwilligers

- In Dedemsvaart zijn er allerlei verenigingen, elk met veel vrijwilligers. Deze mensen verrichten bijzonder goed werk. Binnen het dorp zorgen zij niet alleen voor uiteenlopende activiteiten, maar ook voor leermogelijkheden. Om dit fenomeen stevig in stand te houden of zelfs te verbeteren, kwamen de volgende suggesties naar voren:
- Betrek nieuwe Nederlanders meer bij vrijwilligersorganisaties als HVA en de Makelij om te leren en integreren
- Zorg dat er een soepele koppeling is van vraag aan aanbod
- Maak gebruik van elkaars kennis, vaardigheden en mogelijkheden
- Kijk waar je elkaar kunt versterken, op verschillende niveaus en thema's
- Werk samen met professionele partners als De Stuw, woningbouwvereniging, scholen, etc
- Creëer een online platform voor vrijwilligerswerk en -incidentele - klussen

Sociale voorzieningen

Dedemsvaart kent veel sociale voorzieningen. Denk aan De Baron - met activiteiten als Effe Buurten of het Geranium Café - jongerencentrum Chill-Out, De Makelij of de Buurtkamer. Voor veel inwoners hebben deze voorzieningen helaas een

(te) hoge drempel. Eenzaamheid is ook in Dedemsvaart een thema, en het beperkt zich beslist niet alleen tot ouderen. We streven ernaar om letterlijk iedereen de ruimte te geven om mée te doen in Dedemsvaart. We zien graag dat mensen naar elkaar omkijken en elkaar in een gezellige sfeer ontmoeten. Samenwerking staat hierin centraal, zowel tussen organisaties onderling, als tussen inwoners en deze organisaties.

In dat kader kennen we onder meer 'Verbinding in Dedemsvaart', een platform dat meerdere partijen

**VERBINDEN
IN
DEDEMSVAART**

10

samenbrengt en waarin men zich sterk maakt voor leefbaarheid en welzijn van inwoners. Er is aandacht voor initiatieven op straat- of wijkniveau. Zo werd er in de Lijsterstraat een buurtpreventieapp opgezet en wordt er extra naar elkaar omgekeken, terwijl er met Burendag op de Kotermeerstal steevast diverse activiteiten plaatsvinden. Verder zijn er inwoners die zich met hart en ziel inzetten voor een sociale vervoersdienst.

Er zijn veel méér van dat soort hartverwarmende activiteiten. We willen mensen blijven stimuleren om met initiatieven te komen, voor en door Dedemsvaarters. Een paar ideeën die in dit kader tevoorschijn kwamen:

- Meer samenwerking tussen professionele organisaties en inwoners van Dedemsvaart, door o.a. initiatieven als 'Verbinding in Dedemsvaart'
- Meer inwonersinitiatieven ophalen en vervolgens ondersteunen
- Meer mogelijkheden scheppen om elkaar te ontmoeten; elke leeftijd, elke doelgroep en op verschillende plekken in het dorp
- Jongeren betrekken bij evenementen die ze zelf leuk vinden
- Meer activiteiten organiseren waarvoor met name jongeren warmlopen

